

Ceace presupune că și jos lângă colina Chilizii a fost o așezare romană, altă decât decât acea pe care au înfundateo soldații romani. Este cunoscut că în timpul imperiului, pe lângă castru n-au fost lăsați să se așeze decât legionarii și veteranii eliberați cu familiile lor, puțini meseriași și neguțători tolerați, pentru aprovizionarea locuitorilor din așezările "Canaba". Ceilalți coloniști s-au așezat în altă parte, în ființând sate separate. Din aceste colonii militare s-au dezvoltat cu timpul adevărate urbi, fiind că și aici lângă castru, în partea de est, pe lângă drumul de pământ, care duce la Oravița, s-au dezvoltat pe la începutul anilor 1840, diferite edificii, între cari unul cu 3 camere, lângă ea două străzi pavate, diferiți pereți puternici de case și la capătul unui loc deschis o coloană înaltă de 3 m.¹⁾ precum și monezi de aur, argint și aramă din timpul lui Nero. Judecând după ruinele descoperite în această parte, așezarea romană dezvoltată din vremea sebană militară a fost la est de castrul militar ea să fie ferită de inundațiile râului Caraș. Inșă în jurul acestei fortarețe au mai fost și alte localități rurale de mai mică importanță, populate cu coloniști romani aduși "ex toto orbe romano"²⁾ ca să cultive pământul mănios de pe valea Carașului intrat în proprietatea statului roman. Dacă în jurul centrului minier Rogia din Muncii Apuseni, au existat peste 30 de localități cu carititudine s-au fost multe și pe valea Carașului în vecinătatea castrului Arcidava, care încă din vechime s-a impus ca centru important.-

Ce i-a determinat însă pe romani, că să așeze castrul stativ în plin șes, în bătăia apelor Carașului când se varsă, rămâne o enigmă, pentru cercetătorii istorici de azi. Sub orice raport ar fi judecat locul de așezare al castrului, nu-și află o explicație faptul, că a fost expus inundațiilor Carașului, cari se repetă aproape în fiecare an. Se susține că abia râului ar fi avut alt traseu decât cel actual.

1) Barany Agoston- *Temesvármegye emlékei* Becicherecul Mare 184 - p. 140.

2) C. Popa Lisseanu Ist. romană a lui Eutropius- 1923 pag. 120.